

Edward Ćwiertak, Joanna Ćwiertak

Kazanów Stary, woj. kieleckie. Dwór obronny

Informator Archeologiczny : badania 19, 192-193

1985

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Wykop XXXII slobalizowany został bezpośrednio przed wejściem do bastii. Miał on na celu sprawdzenie hipotezy o istnieniu w jej wnętrzu cysterny na wodę. W wykopie odsłonięto mur kamienno-ceglany, związany z późniejszym zamknięciem bastii od strony południowej oraz z widocznymi jej podziałami. Dorniernehaey cysterny na wodę nie stwierdzono.

Materiały, reprezentowane najczęściej przez ułamki naczyń ceramicznych i kafli z wieku XVI-XVIII i dokumentacja znajdujĄ się w PAK PKZ O/Lublin.

Badania będą kontynuowane.

JANOWIEC
woj. lubelskie
ul. Radomska 3

PP Pracownia Konserwacji Zabytków
Pracownia Archeologiczno-Konserwatorska
Oddział w Lublinie

Badania prowadził mgr Jerzy Cichomski. Finansował Muzeum w Kazimierzu Dolnym. Pierwszy sezon badań. Nie istniejący kościół Św. Cecylii i szpital /XVII, XVIII w. /.

Badania archeologiczne na stanowisku poprzedzone zostały pracami geofizycznymi wykonanymi metodą radarową /SR-8/. W ich wyniku określono lokalizację kościoła. Założone w oparciu o nią dwa wykopy dały wynik negatywny.

Wykonano łącznie 5 wykopów o powierzchni 155 m². W wykopach II i IIIA odsłonięto relikty wolno stojącej dzwonnicy murowanej oraz fundamenty dawnego budynku wikariatu. W wykopie nr IV odsłonięto mury kościoła. Odsłonięto lica północnej i południowej ściany prezbiterium oraz wschodni kraniec apsydy, we wnętrzu nie zniszczone krypty /w tym wchodząca pod mensę oltarzową/. Od strony północnej przylegała do prezbiterium zakryta, gdzie odsłonięto sklepienia krypty. System zachowanych świadków pozwolił zarejestrować nawarstwienia we wszystkich interesujących miejscach. Bezpośrednio przy murach odkryto zniszczone groby szkieletowe bez wyposażenia, ze śladami drewnianych trumien.

W wykopie nr V odsłonięto zachodnią część kościoła oraz jego styk z budynkiem szpitala. W przedślonku kościoła odkryto zniszczone sklepienia krypty.

Z kilku wykopów uzyskano z warstwy hamusu pierwotnego zabytki starsze niż początki kościoła - wczesnośredniowieczne.

Materiały do czasu ich pełnego opracowania znajdujĄ się w Pracowni Archeologiczno-Konserwatorskiej PP PKZ O/Lublin.

Badania będą najprawdopodobniej kontynuowane.

KALISZ POMORSKI
woj. koszalińskie

patrz
późne średniowiecze

KAMIENIEC ZĄBKOWICKI
woj. wałbrzyskie

patrz
późne średniowiecze

KAZANÓW STARY
woj. kieleckie
Dwór obronny

Wojewódzki Ośrodek
Archeologiczno-Konserwatorski
w Kielcach

Badania prowadził mgr Edward Cwiertak przy współudziale mgr inż. arch. Joanny Cwiertak. Finansował WOAK w Kielcach. Drugi sezon badań. Dwór obronny rodziny Kazanowskich.

Badania miały charakter ratowniczy. Zmierzają do poznania niewidocznych na powierzchni śieni relikwów murowanych w celu rozpoznania pełnego rzutu budynku. Przebadano 4 wykopy o powierzchni 78,5 m².

Stwierdzono, że wzniesiony z kamienia piaskowcowego dwór posadowiono na małym wzniesieniu usypanym z gliny, pierwotnie całe założenie było otoczone mokrą fosą. Budynek główny na planie lekko trapezoidalnego czworokąta posiadał w narożniku południowo-wschodnim prostokątny aneks /przibudówkę/. Dlatego też całość w rzucie poziomym posiadała kształt odwróconej litery L. Budynek główny, posiadający wymiary 11 x 8 m miał w przyziemiu dwie izby oraz przibudowaną izbę o wymiarach całkowitych 8,5 x 5 m. Do narożnika północno-wschodniego przylegała wieża o średnicy 8 m, otwarta do wnętrza. W narożniku północno-zachodnim wymurowaną małą wieżę o średnicy 3,15 m, służącą jako klatka schodowa. W południowo-zachodnim narożu znajdowała się piwnica na planie koła, wychodząca półkolistą przed elewację, z zewnętrznym wejściem w ścianie południowej.

Dwór pierwotnie dwukondygnacyjny zachował się tylko w partiach fundamentowych i częściowo przyziemia. Od strony północnej do kamienicy przylegał dziedzińiec o wymiarach 12,5 x 6 m otoczony murem wykonanym z łamanego piaskowca wiązanego zaprawą wapienną. Do jego północno-wschodniego narożnika

przymurowano podpiwniczony /sklepiony kolebką/ budynek bramny z furty w murze wschodnim /szerokość furty 1,6 m/. Całość wzniesiona z łamanego kamienia płaskowego z dodatkiem kamieni eratycznych wiązanych zaprawą wapienną w konstrukcji opus incertum, na ławie fundamentowej z kamienia eratycznego wiązanych zaprawą glinianą. Ruchomy materiał zabytkowy stanowiła głównie ceramika i szkło, które można datować na okres od połowy XVI do końca XVIII w. Okres powstania dworu można określić na 2 połowę XVI w.

Materiały i dokumentacja znajdują się w WOAK w Kielcach.

KAZIMIERZ BISKUPI
woj. konińskie

patrz
późne średniowiecze

KAZIMIERZ BISKUPI
woj. konińskie
Stanowisko nr 1 "Starostwo"

Muzeum Okręgowe
w Konińcu

Badania prowadził mgr Paweł Dębowski, Finansowało MO w Konińcu. Pierwszy sezon badań.

Stanowisko w Kazimierzu Biskupim tzw. starostwo odkryto w wyniku badań powierzchniowych; w latach sześćdziesiątych prowadzono na nim rajownicze badania wykopaliskowe. Badania miały charakter weryfikacyjno-rozpoznawczy. Celem ich było zrekonstruowanie pierwotnej konfiguracji terenu, ujawnienie relików architektury oraz określenie chronologii obiektu, który w literaturze przedmiotu zakwalifikowano jako grodzisko średniowieczne.

Założono cztery wykopy o łącznej powierzchni 142 m². Ujawniły one fragment prawdopodobnie fundamentu wykonanego z kamieni polnych /odłamki połamanych kamieni, miąższości 1,7 m/ spojonych gliną oraz fragment bruku kamiennego związanego z fundamentem. Zarejestrowany fragment węża narożnika "fundamentu" znajdował się w profilu wykopu, przyszłe badania pozwolą na odsłonięcie całości "fundamentu" i określenie jego parametrów oraz funkcji.

Kolejnym odkrytym reliktem architektury była partia fundamentowa budynku odsłoniętego w jego północno-wschodniej części. Budynek o szerokości 5,2 m i odsłoniętej długości 11,5 m wykonany był z kamieni polnych spojonych zaprawą wapienną, wewnątrz budynku tzn. piwnica licowana była cegłą. Piwnica przykryta była sklepieniem kolebkowym, po którym zachowały się opory sklepienne. Mury budynku przecinały wszystkie nawarstwienia kulturowe, co w zestawieniu z bardzo niestarannym sposobem opracowania miąższości muru i jego lic wskazuje na późną metrykę tego obiektu.

Wstępna analiza źródeł ruchomych uzyskanych w trakcie wykopalisk pozwala na ustalenie jedynie szerokiego ram chronologicznych. Na tym etapie badań ustalono chronologię na XVI-XIX w., wykluczając średniowieczną metrykę stanowiska, a także funkcję.

Dokumentacja i zabytki przechowywane są w MO w Konińcu.

Badania będą kontynuowane.

KIELCE
Stanowisko "wzgórze pałacowe"

Wojewódzki Ośrodek
Archeologiczno-Konserwatorski
w Kielcach

Badania prowadził mgr Waldemar Gliński. Finansowała Pracownia Dokumentacji Naukowo-Historycznej PP PKZ Kielce. Drugi sezon badań. Północno-wschodnia część ogrodu pałacu biskupiego /XVII w. /.

Badania prowadzone były celem pozyskania dalszych materiałów źródłowych do powstającej monografii wzgórza pałacowego w Kielcach. Celem prac było archeologiczno-architektoniczne rozpoznanie relików murów i oranżerii ogrodowej, a w dalszej kolejności zaplecza gospodarczego ogrodu pałacowego: lamusa, figurni, lodowni. Ogólnie zaś zmierzano do poznania położenia i rozczytania planu założenia.

Oranżeria znana jest źródłowo z "Lustracji zamku i ogrodu włoskiego" z roku 1766 /AP Radom, Zarząd Dóbr Państwowych, Lustracje, nr 37a, s. 1-2, 65-73/. Wg niej istniały dwie oranżerie; pierwsza założona przez biskupa Jana Aleksandra Lipskiego /1745/, druga zaś za biskupa Andrzeja Stanisława Zajątkiego /1747-1757/. Przylegały one do muru ogrodu, oknami zwrócone na południe. Lokalizacja wykopów nawiązywała do relików oranżerii odkrytych częściowo w czasie badań Pracowni Archeologiczno-Konserwatorskiej PP PKZ Oddział Kraków w 1968 r.

Przebadano trzy wykopy o powierzchni 37 m². Użytkano południowo-wschodni narożnik oranżerii. Zbudowany jest on z regularnych kamieni na zaprawie wapiennej. Północny odcinek muru zniszczony został przez współczesną studzienkę kanalizacyjną. Brak ruchomych zabytków archeologicznych.

Dokumentacja archeologiczna, pomiary geodezyjne znajdują się w PDNH PKZ Kielce oraz WOAK Kielce.

Badania będą kontynuowane.